

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

народного депутата України Кирила Куликова та лідера Блоку свого імені Віталія Кличка до української інтелігенції

Існування Києва не тільки як адміністративної, але й культурної столиці України, опинилося під загрозою. Сьогодні бандити під керівництвом київської влади захопили книгарню "Сяйво", завтра – накинуть оком на Оперний театр, театри Лесі Українки та Івана Франка, які, до речі, під заставою. Що далі? Злочинці у владі перейшли межу, вони нехтують духовними й культурними досягненнями попередніх поколінь. Для них немає нічого святого. Їхня мета – змусити киян бути такими ж безграмотними невігласами, як і вони. Наше завдання – не допустити цього.

Споконвіку Київ був відомий як духовно-історичне місто з його глибокими історією та традиціями. Сьогодні столиця ризикує залишитися без історичних та культурних пам'яток, музеїв, театрів, садів та парків. Нас можуть залишити без величної краси Святої Софії, Лаври. Халатність у ставленні столичної влади до пам'ятних скульптур призвела до того, що навіть від пам'ятника засновникам Києва відвалилися фігури давньоруських князів Щека та Хорива.

Ситуація із книгарнею "Сяйво" – ознака того, що комусь сьогодні здається більш привабливим торгувати спідньою білизною, аніж продавати книги. Так скоро справа дійде і до церков, замість яких будуватимуть нові розважальні заклади.

Сьогодні не можна мовчати. Потрібні активні дії – не тільки політиків та громадських організацій, але й простих киян. Тому ми звертаємось до всіх представників української інтелігенції: не будьте байдужими! Виходьте на акції протесту, звертайтеся до правоохоронних органів, активно відстоюйте власну позицію. Ми закликаємо працівників культурної сфери столиці підтримати своїх колег із "Сяйва" та оголосити страйк проти бандитських дій київської влади по знищенню культурних осередків та духовних святинь міста!

Ми закликаємо усі культурно-мистецькі заклади – театри, галереї, бібліотеки, музеї тощо – призупинити свою діяльність на знак протесту проти свавілля київської влади.

Ми також звертаємось до керівників держави, Генеральної прокуратури – у час, коли в Україні закон та здоровий глузд замінені кримінальними грошима, необхідні ваші вольові рішення. Негайні та однозначні!

Разом ми захистимо Київ!

◆ За два кілометри від сіцилійського міста Джела було знайдено й піднято на поверхню уламки давньогрецького судна, що затонуло приблизно у 500 році до Різдва Христового, повідомляє італійське агенство АНСА.

За оцінками вчених, судно затонуло під час шторму. Зазвичай кораблі прибували до грецької колонії Джела за товарами й поверталися назад, до Греції. Італійські водолази серед іншого підняли з дна киль судна довжиною 11 м. Одним із доказів давності, за даними агенства, є той факт, що в його обшивці використано мотузки з рослинних волокон.

Уламки для подальших досліджень буде відправлено до лабораторії одного із спеціалізованих археологічних центрів. 28.07.2008, РІА Новости

◆ В Ужгороді презентували колекцію скарбів, старших за знахідки трипільської культури на 1,5 тис. років.

Унікальну колекцію було зібрано відомим у європейському науковому світі закарпатським археологом Михайлом Потушняком, який, на жаль, цього року відійшов у вічність. У колекції – десятки тисяч фрагментів кераміки, кам'яних знарядь праці, сотні цілих посудин і, головне, – предмети мистецтва віком 7–8 тисяч років, "неолітичні Венери". Це найбільш ранні вироби з глини, знайдені на території України.

М. Потушняк при власних археологічних розкопках, які безперервно тривали понад 30 років, відкрив дві культури – культуру кріш та мальованої кераміки.

Завідуючий відділом археології Закарпатського краєзнавчого музею Йосип Кобаль розповів, що знахідки Михайла Потушняка змушують європейських науковців ґрунтовно переглядати цілі сторінки історії європейського континенту. Оскільки знайдені ним скарби – не містечкового рівня, а мають значну наукову цінність. 02.10.2009, <http://stb.ua/news>

◆ На острові Хортиця виявлено культову споруду бронзового століття. В кінці літа місцеві археологи намагалися відшукати могилу віце-адмірала Наума Синявіна. Він помер у 1738 році і, за легендою, був похований на Хортиці. Розкопки довелося тимчасово припинити — абсолютно випадково вчені виявили древній храм, якому більше чотирьох тисяч років. Керівником експедиції є завідувач відділом археології Національного заповідника “Хортиця” Дмитро Кобалія.

Старший науковий співробітник відділу фондів і реставрації Національного заповідника “Хортиця” Тетяна Шелеметьєва відзначає, що “для посудин епохи бронзи був характерний так званий “накольчатий орнамент”. Цей орнамент робився пальцем. І, окрім цього, для посуду епохи бронзи характерний шнуровий орнамент, який ніби вибудовувався в різні орнаментальні композиції. От як, наприклад, у цьому випадку — за формою ялиночки”.

Експедиція тривала до кінця жовтня — повністю розкопано святилище. 2010 року знахідку обіцяють показувати і туристам. 03.10.2009, <http://www.osvi-ta.org.ua>.

◆ За майже 200 — річну історію в Миколаївській обсерваторії зібралася унікальна колекція телескопів. “Найстарішим” із них користувалися дослідники зірок ще у XIII ст., “наймолодшим” — у XIX ст. Вони й стануть першими експонатами музею, що відкриється при астрономічній обсерваторії. Поруч, у дерев’яному павільйоні, відвідувачі майбутнього музею зможуть побачити меридіанне коло Репсольда (воно призначене для вимірювання координат небесних світил і визначення поправок до часу).

Крім того, до експозиції потраплять великий зеніт-телескоп, зоряний інтерферометр, два сонячних телескопи, коронограф, великий радіотелескоп віялової системи. Ну, а головною “родзинкою” музею стане телескоп, який півтора століття вважався найбільшим у світі. Його було створено у Росії, а в середині XX століття перевезено до Миколаєва і модернізовано. Науковці за його допомогою спостерігали за небесними тілами аж до 2002 року. 08.10.2009, <http://www.umoloda.kiev.ua>

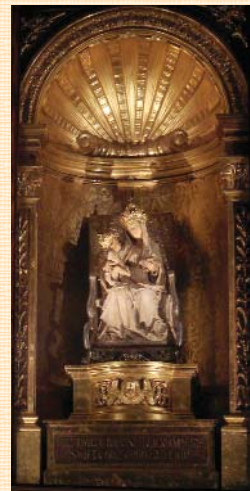
◆ Сенсаційну знахідку виявили науковці Львівського музею історії релігії у своїй експозиції. Серед сотень експонатів, які музей отримав у спадок ще на початку 70-х рр. XX ст., є й алебастрова статуя Богородиці.

Досліджуючи цю річ, музейні науковці дійшли цікавого висновку: це — “Гіацинтова мадонна”, до якої львів’яни впродовж століть молилися, звертали-ся по допомогу. Про це повідомила завідувач інформаційно-рекламного відділу музею Ірина Цебенко.

Автор цього унікального дослідження, завідувач науково-методичного відділу ЛМІР Микола Хмі-

льовський, розповідає: “Гіацинт (Jacek) Одровонж (1183–1257) є одним із найшанованіших святих Римсько-Католицької Церкви, якому присвячено сотні храмів, вівтарів, пам’ятних місць у всьому світі. Його ім’я носять міста й гори, пароплави і школи; образ малювали найкращі художники світу.

Гіацинт Одровонж був першим поляком (слов’янином), якого висвятив сам Домінік Гусман (1170–1221), засновник ордену проповідників. Він чимало прислужився до розбудови домініканських монастирів у Польщі. У Житії св. Гіацинта написано про заснування ним домініканських монастирів у Перемишлі й Галичі, Львові й Овручі, Києві й Чорнобилі. Саме в обложеному татарами Києві сталося знамените Гіацинтове чудо: явлення йому Богородиці й спасіння ним алебастрової статуї Матері Божої. Згодом вона отримала назву Гіацинтової (Jackowej), стала однією з найшанованіших реліквій домініканського монастиря у Львові, атрибутом св. Гіацинта”.

Відомо, що з 1401 р. алебастрова фігура Богородиці перебувала в церкві Тіла Христового (Домініканський монастир у Львові). Її святість і чудодійність було стверджено папськими документами 1587, 1708, 1759, 1855 років, а також грамотами львівських митрополитів й архієпископів 1401 і 1759 років. Вважали, що 1946 р. домініканці забрали “Гіацинтову Мадонну” до Польщі й помістили її в скарбницю монастиря Святої Трійці ордену проповідників у Кракові. 20.10.2009, <http://www.gazeta.lviv.ua>

◆ Знайдено фрески, що змальовують життя простих членів суспільства стародавніх індіанців майя. Це перші зображення такого роду: нічого подібного археологи, що досліджують культуру майя, ще не бачили. Вони дозволили поповнити словник ієрогліфів і більше дізнатися про життя суспільства майя.

Культура майя вивчається вже понад 100 років, але найчастіше археологи знаходять свідчення життя правлячих класів — вождів, релігійних лідерів і ремісників.

Фрески було знайдено під час розкопок піраміди у стародавньому місті майя Калакмуле (знаходилося на території сучасної Мексики на межі з Гватемалою). Виявлена у складі архітектурного комплексу Чіик Наб піраміда була “шаруватою” (як цибуля), бо майя будували могильники на основі більш давніх поховань. Кожен шар датується і досліджується окремо. Унікальні об’єкти частини нижніх шарів виявилися зруйнованими пізнішими перебу-

довами, але один із шарів дивовижним чином зберігся. Фрески були вкриті глиною, і учені вважають, що це було зроблено спеціально для їх збереження. Саме цей незвичайний "захист" зображень наштовхнув учених на думку про те, що це не звичайні фрески.

Знахідки дозволили археологам розширити "словник" відомих ієрогліфів майя. Зокрема, туди внесено символи "маїс" (символ "кукурудзяна каша" був відомий раніше) і "сіль". Саме ці два продукти склали основу харчування майя (відразу згадується "Пісня про Гайавату").

"Пошарове" дослідження піраміди продовжується. Археологи поки не знають, яким було призначення будівлі, і чому саме ці фрески були захищені глиняною "шубою". Вони сподіваються знайти відповіді на ці питання і, можливо, нові незвичайні фрески в стародавніх шарах піраміди. 10.11.09, <http://www.gazeta.ru/science>. Фреска із зображенням приготування і вживання маїсової каші // Фото: PNAS.

◆ Археологи розкопали поблизу Каїра скам'янілий відбиток найдавнішої печатки Стародавнього Єгипту. Клиновидний символ влади належав загадковим кочівникам гіксосам, які правили країною у XVII–XVI ст. до н. е., і вказує на їхній зв'язок з Давнім Вавилоном.

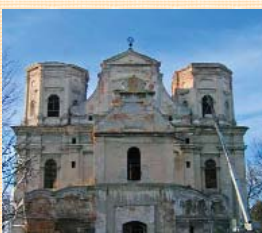
Скам'янілі сліди було знайдено в містечку Тель-ель-Дабу за 120 км на північний схід від Каїра, де археологи розкопують шари, пов'язані з таємничими гіксосами.

У середині XVII ст. до н. е. ці кочівники-семіти прискакали з Передньої Азії на небачених місцевими мешканцями конях і на століття підкорили собі Єгипет.

Заступник міністра культури і головний археолог країни Захі Хавасс повідомляє на своєму сайті, що на печатці відтиснуте ім'я високопоставленого чиновника, що правив в епоху знаменитого давньовавілонського царя Хаммурапі (1792–1750 рр. до н. е).

Роком раніше історикам вдалося знайти ще одну клиноподібну печатку гіксосів. Її виявили під час розкопок палацу правителя Кайя (1653–1614 рр. до н. е). 18.11.2009, gazeta.ua

◆ Найменше місто України – сокальський Угнів має генплан забудови з урахуванням історико-архітектурних цінностей.

Перший заступник голови Сокальської РДА (Львівська область) С. Крут провів виїзну нараду у місті Угнові з питання активізації роботи щодо виготовлення містобудівної документації населених пунктів району. Тут,

зокрема, йшлося про те, що фахівці Львівського державного інституту проектування "Містопроект" завершили роботу з розробки генерального плану забудови міста Угнова, а також сіл Угринова та Ниневич. Про це повідомив 4 грудня власкор ЗІКу з посиланням на дані Сокальської РДА.

Участь у розробці генплану міста Угнова брали також спеціалісти Державного історико-культурного заповідника "Княжий Белз". Під час проектних робіт було враховано історико-архітектурний опорний план міста.

Перша літописна згадка про Угнів датована 1360 р., хоча місцеві дослідники стверджують, що він був відомий ще за часів Київської Русі як одне із міст Червенської землі, про що мова йшла в "Повісті минулих літ".

Угнів був сторожовим форпостом, оточеним із чотирьох боків оборонними валами. Швидше, це було не містечко, а село, в якому переважали ремісники, що постачали свої вироби князівському Белзу, розташованому за 45 км. Проте вже в 1462 р. Угнів офіційно став містом, оскільки указом польського короля Казимира IV йому було дароване Магдебурзьке право, яке дозволяло мати свого вільного, громадську раду, бургомістра і суддів. 4.12.2009, <http://zik.com.ua>.

◆ Компанія Google і ЮНЕСКО уклали угоду про створення віртуальної бази об'єктів із списку Всесвітньої спадщини, повідомляється на сайті організації. Вже завершено зйомку 19 із 860 об'єктів, доступ до яких можна отримати за допомогою сервісу Google Street View, пише Лента.ру.

Серед місць, які вже знято Google, значиться Версальський палац у Парижі, історичні райони таких міст, як Саламанка і Касерес в Іспанії; Помпеї й історичні райони Сієни та Урбіно в Італії, столиця Чехії Прага, Стоунхендж і Королівські ботанічні сади в Кью (Британія).

Надалі список об'єктів планується розширити. Як повідомила генеральний директор ЮНЕСКО Ірина Бокова, пріоритет буде віддано важкодоступним місцям. Які саме об'єкти будуть зняті, невідомо, але розташовані вони зокрема в ЮАР, Бразилії, Канаді, Мексиці і Нідерландах.

"У співпраці з Google у нас з'явилася можливість показати всім охочим чудові місця і звернути увагу людей на проблему збереження історичних пам'яток, а також посприяти їх участі в рішенні цієї проблеми", – заявила Бокова.

Це не перший проект Google, пов'язаний з перенесенням світової історико-культурної спадщини в Інтернет. У квітні 2009 р. відкрилася Світова цифрова бібліотека, в якій представлені оцифровані версії книг, журналів, історичних документів, а також кінохроніки і аудіозапису з різних частин миру. На фото: Стоунхендж на Google Street View. 05.12.2009, "Новий Періон", <http://www.nr2.ru/culture>

◆ Ізраїльські археологи знайшли в селищі Магдали синагогу, в якій міг проповідувати Христос. Про це повідомляє Седмиця.Ru.

“Синагога тієї пори – досить рідкісна знахідка. В ті часи, коли ще існував Єрусалимський храм, синагога була не стільки місцем богослужіння, скільки центром міського духовного життя. І природно, що, перебуваючи в Магдалі, Христос міг там проповідувати”, – говорить керівник розкопок Діна Гоні.

Археологи вивчають призначення каменя, знайденого в магдальській синагозі, – його поверхня вкрита символічними орнаментами (дві пальми, направлені у бік Єрусалима, два шабатних кубки, семисвічник).

Селище знамените тим, що саме тут народилася і виросла св. Марія Магдалина. 05.12.2009, <http://religions.unian.net> Церква св. Марії Магдалини у Магдалі. Фото – <http://irusalimland.blox.ua>

◆ Порятунок найстарішої в Китаї 1,5-тисячолітньої скельної статуї Будди, яку гірничодобувна індустрія поставила під загрозу знищення, оцінюється майже в 11 млн доларів, повідомляє газета “Чайна Дейлі”.

Вік статуї, яку вважають найстарішою на території КНР, фахівці оцінюють в 1459 тисяч років. При цьому, про її існування вчені дізналися лише 2005 року завдяки місцевим мешканцям, які вели вуглевидобування в районі гори Мен поблизу міста Тайюань (провінція Шаньсі) у центрі Китаю.

Довгий час статуя співіснувала з вугільними шахтами, діяльність яких поступово руйнувала скельні породи. У зв'язку з виявленням реліквії в 2007 р. гірничодобувні підприємства були закриті. Разом з тим, як з'ясували фахівці, їх діяльність встигла завдати скельній статуї серйозних втрат. В даний час горі і самому Будді загрожує обвалення.

Місцева влада, в надії стимулювати розвиток туризму в регіоні, вирішила укріпити гору і провести її озеленення, а саму статую реставрувати. Необхідні роботи оцінюються в 74 мільйони юанів (10,8 мільйона доларів). Ці гроші має намір виділити міністерство земельних ресурсів Китаю. Час початку реставраційних робіт і їх тривалість не повідомляється. 21.01.2010, PIA Новини. Статуя Будди поблизу вугільних шахт Тайюаня. Фото: point.ru

◆ У Полтаві руйнується будівля краєзнавчого музею – пам'ятка архітектури. Фахівці пов'язують це з будівництвом, яке ведеться поруч, і попереджають, що унікальна споруда може загинути через рік.

Такий невтішний висновок озвучили на нараді в Полтавській облдержадміністрації щодо улаштування протифільтраційної завіси біля будівлі Полтавського краєзнавчого музею. На думку більшості фахівців, причиною різкої руйнації музею стало будівництво неподалік пам'ятки архітектури адміністративного будинку.

Як відомо, будівництво було ініційоване міською владою. Розвідку ґрунтів, розробку проекту і безпосередньо саме будівництво здійснило Державне підприємство “Український державний головний науково-дослідний та виробничий інститут інженерно-технічних та екологічних досліджень” (м. Харків). Представник інституту Анатолій Головков відкинув можливість того, що руйнація музею розпочалася внаслідок будівництва адмінбудівлі і припустив, що тріщини виникли під дією ґрунтових вод.

Фахівці з Полтавського національного технічного університету імені Ю. Кондратюка запропонували проект завіси, яка б по периметру музею закрила його від ґрунтових вод. Харків'яни та міська влада Полтави проти цього і пропонують проект розвідки всього плато та будівництво 12 водозабірних скважин. Орієнтовна вартість проекту і робіт – 700 тисяч гривень.

Перший заступник голови Державної служби з питань національної культурної спадщини Яків Дігтяр зауважив, що проведення такої розвідки було обов'язковою умовою служби, яка дозволила будівництво адмінбудови. Але цю умову виконавцем будівництва було проігноровано.

Полтавська ОДА подала офіційне звернення до Уряду та Генпрокуратури, а також до відповідної будівельної держструктури, яка б призупинила введення в експлуатацію “спірної” новобудови. 21.01.2010, <http://www.poltava.pl.ua>

◆ У Дрогобичі буде створено Музей сакрального мистецтва. У ньому, зокрема, представлять твори іконописців, які жили і працювали в Дрогобичі: маляра-поповича Стефана Медицького і його сина Івана (XVII ст.), о. Василя Глібкевича і о. Петра Метельського (XVIII ст.) та інших. Про це повідомив кореспондент ЗІКу з посиланням на директора історико-краєзнавчого музею “Дрогобиччина” Зиновія Бервецького.

З його слів, музей має ікони, написані у XV–XVI столітті – майстра Федуска, іконописців художніх майстерень з Судової Вишні, Самбора, а також унікальні стародруки і рукописні книги, хоругви і плащаниці, зразки священничого вбрання, церковні предмети, виготовлені в різний час, починаючи з XVII століття.

У музеї буде кімната, присвячена найбільшому знавцю сакрального мистецтва Бойківщини доктору Михайлові Драгану, де буде розміщено експозицію, яка розповідатиме про дерев'яні церкви краю. 01.02.2010, <http://zik.com.ua>

◆ Львівська ОДА 3 лютого в особі голови ЛОДА Миколи Кмітя підписала угоду про передачу у концесію палацу XIX століття у с. Тартаків Сокальського району, який є пам'яткою архітектури та містобудування національного значення. Концесіонер зобов'язується вивести палац з аварійного стану, відновити його (в тому числі відновити водовідведення) та ввести в експлуатацію. Після виконання згаданих вимог палац функціонуватиме як туристично-відпочинковий комплекс. 03.02.2010, <http://www.zaxid.net>

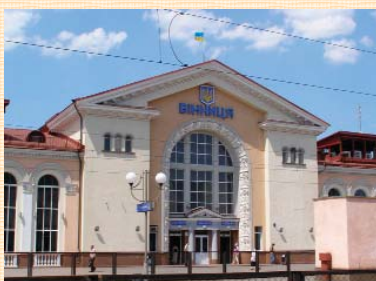

◆ Верховна Рада України під час пленарного засідання 12 лютого взяла за основу та в цілому як закон проект змін до переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації. Законопроект підтримали 304 народні обранці, з яких 113 — з фракції БЮТ, 95 — Партії регіонів, 48 — Блоку НУНС, 27 — КПУ та 19 — Блоку Литвина. Після набуття чинності цей документ доповнить нині існуючий Перелік, окрім замку "Паланок", комплексів споруд Лівадійського та Юсуповського палаців, також низкою об'єктів культового призначення, повідомляє Інститут релігійної свободи.

Ухвалений законопроект (реєстр. № 3453) передбачає внесення до Переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації, таких об'єктів культового призначення: Церква Здвиження Хреста Господнього (сmt. Лівадія, АР Крим), Печерний монастир "Чельтер-Мармара" та Монастир "Шулдан" VIII-XV ст. у селі Тернівка біля м. Севастополь. Останній складається з великого та малого печерних храмів, келій, господарських та інших печерних споруд. 15.02.2010, <http://religions.unian.net>. Лівадійський палац — пам'ятка архітектури й історії XIX-XX століть.

◆ У мешканців Вінниці з'явилася надія, що місто не повторить долю української столиці, яка нині забудовується так, що їй реально загрожує втрата історичної своєрідності. І хоч обласний центр не може похвалитися надзвичайними архітектурними комплексами національного значення, він має свої неповторні родзинки. А головне, як показали висновки Інституту пам'яткоохоронних досліджень, тут чудово збереглося планування, яке сформувалося у

минулі століття, та типовий для них характер забудови, що притаманне далеко не всім обласним центрам.

Археологічні експедиції, проведені кілька років тому, дозволили уточнити кордони історичних ареалів міста, а відтак новий статус цих територій був затверджений рішенням міської ради. Наступним кроком стали розробка та затвердження правил охорони та використання історичних ареалів. Вони ставлять жорсткі вимоги до можливих забудовників.

Наприклад, обмежуватимуть висотність нових споруд у центральній частині міста до шести з половиною поверхів. Крім того, зовнішній вигляд новобудов повинен органічно вписуватись у вже існуючі архітектурні ансамблі і доповнювати їх, а не стирчати над ними сучасними вежами.

На думку головного архітектора Вінниччини Сергія Царенка (раніше він очолював містобудівну службу Вінниці, і саме при ньому найактивніше зберігалась спадщина зодчих давнини), тепер міська влада може зробити наступний крок: "В ідеалі, в межах історичних ареалів бажано розробити окремі правила навіть для окремих земельних ділянок, визначати габарити можливої забудови, що потребує такого архітектурного моделювання, яке дозволило б не втратити зовнішній вигляд". 16.02.2010, <http://www.umoloda.kiev.ua>

◆ На в'їзній вежі Золочівського замку ще під час минулорічного буревію було пошкоджено дах. Тепер, коли тане сніг, всі кімнати підтоплені, підлоги вже по-піднімалися. Для відновлюваних робіт потрібен 1 млн грн. Про це повідомив генеральний директор Львівської галереї мистецтв, Герой України Борис Возницький.

Львівська галерея мистецтв зверталася з цього приводу до міністра культури і до Львівської облдержадміністрації, але поки що результату немає. В ЛОДА повідомили, що цим напряду опікується Міністерство культури.

Борис Возницький зазначив, що Золочівський замок поки що працює. Але буде проблема, як прийде 2012 рік, адже Олеський, Підгорецький, Золочівський замки є туристичними об'єктами.

"Золочівський замок в цьому році відвідало найбільше людей. В жодному музеї Львова, в жодному замку не було стільки людей, як в Золочівському — 132 тисячі", — сказав Борис Возницький. Він зазначив, що з минулого тижня гроші почали надходити, і є надія, що все вже буде в порядку. 22.02.2010, <http://zik.com.ua>. Фото — <http://zl.lviv.ua>

◆ 25–27 лютого у селищі Більшівці Галицького району на Івано-Франківщині проходитиме міжнародна наукова конференція на тему відбудови та реставрації однієї із найвизначніших пам'яток пізньобарокової архітектури XVIII ст. – костелу Благовіщення XVIII ст. Про це власкору ЗІКу повідомили у районній раді.

Учасники наукової конференції – представники Міністерства культури Республіки Польща, яке фінансує реставраційні роботи, Міністерства культури України, державної служби з питань національної культурної спадщини та науково-дослідного інституту пам'яток-охоронних досліджень України, а також науковці Києва, Львова, Івано-Франківська, українські та польські журналісти.

Як стверджують місцеві краєзнавці, костел Благовіщення в Більшівцях – це одна з найкрасивіших пам'яток сакрального мистецтва Галичини XVIII ст., що збереглася донині. На основі науково-проектної документації, яку у 2002 році розробили спеціалісти Львівського інституту “Укрзахідпроект-реставрація”, коштом польської сторони розпочато реставрацію костелу та монастирського комплексу при ньому (від монастиря залишився тільки західний корпус келій, східці з підпірними стінами та західна в'їзна споруда, – ЗІК).

Костел реставрується на кошти програм Міністерства культури Польщі. 24.02.2010, <http://zik.com.ua>

◆ У Києві, на Набережному шосе, неподалік станції метрополітену “Дніпро”, з невідомої причини обрушився пам'ятник засновникам Києва –

Кию, Щеку, Хориву та сестрі їх Либіді.

Як повідомили в Головному управлінні Міністерства внутрішніх справ у Києві, обрушилася частина ладії з фігурами братів Щека і Хорива. За словами глави прес-служби столичного МВС Володимира Поліщука, пам'ятник звалився у зв'язку з проблемами конструкції. “Ніякого криміналу там немає”, – завірив Поліщук, відзначивши, що розслідування, швидше за все, проводитиме прокуратура.

Тим часом, у Київзеленстрої, у веденні якого знаходиться територія, де розташований пам'ятник, заявили, що обвалення сталося 23 лютого після 18:00. Підприємство з'ясовує причини події, повідомляє Газета по-києвски.

Як повідомив представник Головного управління по охороні культурної спадщини Київської міськдержадміністрації, обвалення пам'ятника може бути пов'язане з обмерзанням.

На питання про те, коли почнуться роботи по відновленню пам'ятника, представник управління не зміг відповісти. (Наразі пам'ятник демонтовано й вивезено для проведення відновлювальних робіт – Ред).

Монумент на честь засновників Києва було встановлено у 1982 р. під час святкування 1500-ліття Києва на Набережному шосе. Пам'ятник зроблений із залізобетону і покритий міддю. Скульптори: В. З. Бородай, М. М. Фещенко. 24.02.2009, Korrespondent.net.

Начальник головного управління культурної спадщини КМДА Руслан Кухаренко запропонував зробити пам'ятник з бронзи, пише газета “Сьогодні”.

“Якщо його просто залатати і поставити на старе місце, то є велика вірогідність, що пам'ятник через десять–двадцять років знову проржавіє і повалиться. А бронза буде на століття”, – сказав Кухаренко. Проте, за його словами, новий монумент навряд чи вдасться встановити до дня Києва, як про це заявляли раніше столичні чиновники. На думку Кухаренка, в кращому разі пам'ятник відреставрують до кінця серпня.

◆ Громадським активістам британського міста Колчестер вдалося зібрати 200 тисяч фунтів стерлінгів, щоб викупити частину території, на якій виявлено залишки давньоримського цирку. Тим самим вони зробили перший крок до збереження цього унікального пам'ятника, пише газета The Guardian.

Колчестер знаходиться на місці давньоримського міста Камулодуна і вважається найдавнішим містом на Британських островах. У 2004 р. в місті було виявлено залишки цирку-іподрому, на якому проходили перегони на колісницях, що були улюбленим видовищем стародавніх римлян разом з гладіаторськими боями. Територія цирку була зайнята садом, розбитим у XIX ст., і покинутими військовими будівлями (казармою, їдальнею і стайнею) того ж періоду.

Від цирку залишилося лише декілька каменів і фундаменти деяких будов. Також виявлені залишки водопроводу, по якому, ймовірно, вода надходила у фонтан, влаштований в цирку.

У 2010 році колчестерці почали громадську кампанію за перетворення цирку на археологічний пам'ятник. Щоб запобігти забудові ділянки житловими будинками, вони мають намір викупити його і облаштувати там музей. Зібрані 200 тисяч підуть на викуп саду, надалі буде потрібно ще 550 тисяч на викуп землі, що досі належить військовим.

Велику частину грошей зібрали за рахунок пожертвувань приватних осіб. Так, немолода сімейна пара попросила у своїх гостей не дарувати їм нічого на 60-річчя весілля, а пожертвувати гроші на цирк. Пожертвування зробила також і сім'я померлого колчестерця, який любив гуляти біля руїн цирку.

Акція по збору коштів для Кольчестерського цирку. Фото з сайту camulos.com. 01.03.2010, <http://www.lenta.ru>

◆ У ізраїльських археологів — надзвичайно продуктивний початок року. Лише за лютий 2010 року вони зробили декілька важливих та цікавих відкриттів, що належать до найрізноманітніших періодів бурхливої історії Святої землі — арабського, візантійського, римського, а ось тепер і до періоду Першого храму (X–VI ст. до н.е.).

Знахідки досить різноманітні. Це, по-перше, стародавня головна вулиця Єрусалиму, що повторює напрям нинішньої вулиці царя Давида. По-друге, там же, біля Яффських воріт, знайшли залишки водопроводу I ст. до н. е., водою з якого доводилося користуватися солдатам римського Десятого Парного легіону, що відряджались до Іудеї придушувати повстання Бар-Кохби у II ст. н. е.

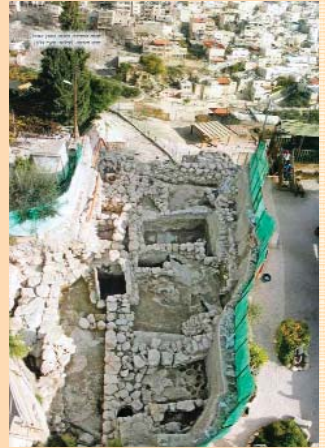
По-третє, виноградна давильня, знову ж таки візантійського періоду, знайдена в 40 кілометрах на південь від Єрусалиму. Її значні розміри підтверджують, що Свята земля в VI столітті експортувала вино у величезних обсягах.

Ще одна знахідка — мармурова табличка, щось на зразок середньовічного арабського “свідчення власності” на земельну ділянку в Єрусалимі, — відноситься до X століття, коли араби відвоювали Святу землю у візантійців.

Найсвіжішою знахідкою ізраїльських археологів виявилися руїни могутньої кріпосної стіни, якою, за припущенням дослідників, три тисячі років назад оточив Єрусалим цар Соломон. Секцію цієї стіни знайшли під час розкопок Міста Давида —

найстародавньої частини Єрусалиму.

Виявлена стіна є досить виразним видовищем: висота розкритої секції — від 6 до 10 м, довжина — 70 метрів. Знайдені також грандіозні ворота і кріпосна башта, що нависає над Кедром. Виявлена біля стіни кераміка дозволяє датувати її якраз X ст. до н. е. Кераміка, до речі, цікава і сама по собі: це залишки печаток і глеків з клеймами. На кількох клеймах значиться напис: “Належить цареві”, ще на одному — “Належить наглядачеві за...” (від останнього слова зберігся тільки фрагмент, імовірно “...за пекарями”). Керівник розкопок, доктор Ейлат Мазар, абсолютно впевнена, що знайшла ту саму стіну Соломона, і як доказ, наводить цитату з Біблії: “Соломон поріднився з фараоном, царем Єгипетським, і узяв за себе дочку фараона і ввів її в місто Давидове, доки не побудував дома свого і дома Господня і стіни навколо Єрусалиму” (3 Цар 3:1). “Вперше знайдено будівлі, що підтверджують біблійні описи будівництва, розпочатого в Єрусалимі царем Соломоном”, — стверджує Мазар. 26.02.2010, <http://www.lenta.ru>. Фото з сайту: <http://images.google.com.ua>

◆ У Львові кращі працівники музеїв отримають премії міського голови. Премію у 10 тис. грн. у кожній з семи номінацій виплачуватимуть раз на рік у день або напередодні Міжнародного дня музеїв штатному працівникові музею або колективу у 2–3 особи. Виплата премій здійснюватиметься за рахунок міського бюджету. Про це на брифінгу повідомив заступник міського голови з гуманітарних питань Василь Косів.

Премію засновано з метою заохочення і підтримки кращих працівників понад 70 музеїв Львова. Серед 7 номінацій — збереження музейних фондів; популяризація фондів збірок; міжнародна діяльність; науково-видавнича діяльність; розвиток музейного маркетингу; інноваційна діяльність музеїв; проекти на львівську тематику або внесок у розвиток Львова.

“Для участі в конкурсі музеям потрібно до 31 березня подати заявки. Заявки розглядає конкурсна комісія у складі директорів музеїв — Зоряни Білик, Бориса Возницького, Ігоря Кожана, Галини Тихобаєвої, Богдана Чайковського, Романа Хмелика, голови Асоціації музеїв та галерей Львівщини Зиновія Мазурика та керівників профільних комісій міста”, — зазначив Василь Косів. 03.03.2010, <http://www.zaxid.net>

◆ Музей Фредеріка Шопена знову відкрився у Варшаві після ремонту і реконструкції в 200-і роковини від дня народження великого польського музиканта, передає кореспондент РІА Новини. У церемонії відкриття музею брав участь президент Польщі Лех Качиньський з дружиною Марією, міністр культури Польщі Богдан Здроєвський, мер Варшави Ханна Гронкевіч-Вальтц, митрополит Варшавський Казімеж Нич.

“Музей Фредеріка Шопена тепер має в своєму розпорядженні значно більшу площу. Тут розміщуватимуться різні шопенівські організації, центр інформації для туристів, фонотека, бібліотека і кав'ярня”, — сказав Здроєвський.

На площі в 4,6 тисяч квадратних метрів розміщено експозицію, присвячену життю і творчості геніального музиканта. Всього в музеї Шопена у Варшаві представлено близько п'яти тисяч експонатів,

серед яких особисте листування, різні документи, ноти, фотографії, особисті речі.

■ хроніка та інформація

Президент Польщі відзначив, що "саме в музиці Польща і поляки досягли найбільших успіхів. Фредерік Шопен – приклад того, приклад номер один".

Для відвідувачів музей Фредеріка Шопена повністю буде відкрито у квітні.

Фредерік Шопен – геніальний польський композитор і піаніст-віртуоз – народився 1 березня (за іншими відомостями – 22 лютого) 1810 року в селі Желязова Воля недалеко від Варшави, помер 17 жовтня 1849 року в Парижі. Шопен – автор численних творів для фортепіано.

Роком Фредеріка Шопена в Польщі оголошено 2010 рік у зв'язку з 200-ми роковинами від дня народження великого музиканта. 03.03.2010, РІА Новости.

◆ Відділ капітального будівництва і реконструкції Подільської районної адміністрації оголосив тендер на розробку проектно-кошторисної документації реставрації і впорядкування Андріївського узвозу в Подільському районі. Про це йдеться в повідомленні відділу, пише Київ.proUA.com з посиланням на "Українські новини".

Проект повинен також передбачати реконструкцію інженерних мереж на узвозі. Термін розробки проекту – квітень-грудень, тендер запланований на 22 березня.

Як відомо, в грудні 2009 року Містобудівна рада Києва ухвалила концепції реставрації, ремонту, забудови і впорядкування Андріївського спуску, Контрактової площі і вулиці Сагайдачного загальною вартістю 2,497 мільярда гривень. 03.03.2010, <http://kiev.pravda.com.ua/news>.

◆ Одна з будівель Будинку-музею Чехова в Ялті – Білої дачі, де письменник жив з 1899 по 1904 рік, два тижні стоїть без даху, який було сильно пошкоджено вітром.

Як повідомила заступник директора музею Алла Головачова, в ніч на 16 лютого вітер зірвав частину даху площею близько 35 квадратних метрів з адміністративної будівлі музею. Будинок, в якому жив Чехов, від вітру не постраждав. Без даху залишилася велика зала літературної експозиції, де окрім екскурсій показували фільми про Чехова, проводили інші культурно-масові заходи.

Планувалося, що у квітні в цьому приміщенні відбудеться Міжнародна наукова конференція "Чеховські читання в Ялті".

Грошей на ремонт покрівлі музей не має. За словами заступника директора, ані Автономна республіка Крим, ані держава Україна не виділили на ліквідацію наслідків надзвичайної події "ні копійки" (на капітальний ремонт даху необхідно 328 000 грн (близько \$40 000)).

Гроші на ремонтні роботи готова перерахувати добродійна організація, яка об'єднує британських шанувальників Чехова, повідомила Головачова. "Суму, необхідну для ремонту даху, вже зібрано. Зараз обговорюється, як перерахувати ці гроші в Україну".

У "Білій дачі" Чехов написав повість "В яру", оповідання "Дама с собачкой", "На святках", "Невеста", п'єси "Три сестры" і "Вишневый сад"; там же письменник відредагував перше повне зібрання творів. 3.03.2010, *Корреспондент.net*

◆ Одеська залізниця передала Музею історії та розвитку Донецької залізниці три раритетні паровози, які довгий час стояли на запасних коліях, ризикуючи перетворитися на металлолом. Зібрані паровози були у 1939, 1949 і 1953 роках, передає прес-служба Донецької залізниці.

Директор музею Володимир Донченко відмічає, що після реставрації й доведення їх "до належного стану" вони поповнять колекцію установи, аналогів якій немає в усій Україні.

Сьогодні експозиція Музею історії та розвитку Донецької залізниці нараховує близько 10 тисяч експонатів, серед яких 50 – насправді рідкісні. Це частини рухомого складу, вагони й паровози, багато років тому зняті з виробництва. 03.03.2010, "Новый Регион", <http://www.nr2.ru/culture>.

◆ Одеський музей ім. Пушкіна, що знаходиться в жалюгідному стані із-за протікаючого даху, буде відремонтовано за рахунок інвестора. Фінансові витрати має намір узяти на себе власник колишнього готелю "Червоний", після реконструкції перейменованого в "Брістоль".

Як повідомила в ході прес-конференції начальник управління охорони об'єктів культурної спадщини Одеської облдержадміністрації Наталія Штербуль, ремонт даху музею, де через підтоплення танучим снігом вже закрито один із залів, обійдеться приблизно в 100 тисяч гривень. За її словами, власник "Брістоля" погодився сплатити ремонт, оскільки однією з причин руйнування старовинного особняка, в якому розміщується музей, є роботи по реконструкції готелю, розташованого поблизу.

"Спеціальна комісія 10 березня складе акт, в якому будуть вказані всі пошкодження", – зазначила Наталія Штербуль. За її словами, протікаючий дах – далеко не єдине пошкодження, якого зазнав музей. Однак сплачувати роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків підтоплення особняка, буде облдержадміністрація. 05.03.2010, <http://www.nr2.ru/culture>.

◆ Ультрафіолет дозволив вченим розгледіти фрески Джотто у флорентійській базиліці Санта-Кроче, повідомляє агентство Reuters. В рамках проекту, здійснення якого зайняло чотири місяці, реставратори в деталях вивчили оригінальні фрески Джотто, частково пошкоджені й зафарбовані попередніми реставраторами.

Як розповіла агентству координатор проекту, співробітниця знаменитої реставраційної студії *Opificio delle Pietre Dure*, Чечилія Фрозініні (Cecilia Frosinini), ученим вдалося побачити фрески Джотто у вигляді, максимально наближеному до первинного. "Фрески немов ожили... завдяки ультрафіолету ми побачили розподіл світлотіні, і зображення одержали тривимірність", — заявила вона.

Джотто розписав базиліку Санта-Кроче в 1320-х рр. Як вважають фахівці, художник використовував іншу, ніж зазвичай, техніку — він малював по сухому тиньку, аби досягти кращої передачі кольору. На початку 1700-х рр. розписи Джотто забілили, і лише в 1840 р. біління стерли й провели реставрацію фресок.

Втім, техніка реставрації у XIX ст. була досить примітивною, тому при видаленні біління фрески

досить сильно постраждали. Реставратори домальовували втрачені частини і підфарбували окремі фрагменти, щоб їх було краще видно відвідувачам базиліки. У 1958 році під час чергової реставрації сліди роботи художників XIX ст. було видалено, і зараз фрески місцями стерті, а їхні кольори сильно потьмянили в результаті всіх реставрацій.

На думку дослідників, єдиним способом побачити фрески у вигляді, близькому до оригінального, залишається їх "підсвічування" ультрафіолетовим випромінюванням. Проте, якщо піддавати фрески випромінюванню постійно, вони можуть бути пошкоджені, тому звичайні відвідувачі базиліки ніяк не зможуть побачити їх в повному кольорі.

Як відзначає агентство, один спосіб все ж таки є — відтворити повну тривимірну модель базиліки з усіма фресками, аби кожен охочий міг побачити її на екрані свого комп'ютера. На жаль, цей проект надто дорогий, і поки грошей на його реалізацію у *Opificio delle Pietre Dure* немає. 09.03.2010, <http://www.lenta.ru>. Фреска Джотто в базиліці Санта-Кроче. Фото з сайту shafe.co.uk

◆ Золота монета, яку було створено на честь вбивства Юлія Цезаря, стала експонатом виставки в Британському музеї, повідомляє *The Guardian*. Виставка відкрилася в березневі іди, 15 числа; таким чином музей відзначив 2054-річчя з моменту вбивства давньоримського диктатора.

З одного боку монети зображено голову Брута, ватажка змовників, з іншої — кинджали (Цезареві нанесли 23 колоті рани) і пілос (головний убір вільної людини — він означає, що змовники скинули тирана). На тому ж боці стоїть дата — іди березня. У монеті зроблено отвір, щоб один із убивць міг носити її на шії, як медаль.

Відомо близько 60 екземплярів таких пам'ятних монет, багато з них зберігається в музеях і приватних колекціях. Проте майже всі вони срібні, а золотих монет — лише дві. Крім того, останнім часом експерти сходяться на тому, що друга монета є підробленою, через це експонат з Британського музею стає ще ціннішим.

"Медаль" вже виставлялася в 1932 році, проте тоді у Британського музею не вистачило коштів, щоб її викупити. З тих пір монета змінила безліч власників, один з яких і позичив її для нової виставки.

Цезаря було вбито 44 року до н. е. в приміщенні, де засідав римський сенат — сенатори-змовники були незадоволені тим, що за період громадянської війни воєначальник перетворився на одноосібного повелителя Риму. 15.03.2010, <http://www.lenta.ru>. Золота монета, яку видано на честь вбивства Юлія Цезаря. Фото Британського музею.

◆ Частина колись величезної колекції музею Фолькванг (Museum Folkwang) в Ессені повернулася до музейних фондів через 73 роки після її конфіскації. Як повідомляє *Artdaily*, експонати представлено на спеціальній експозиції в новій будівлі музею. Вона відкривається для відвідувачів наприкінці березня.

У заснованому 1922 р. музеї за перше десятиліття його існування було зібрано одну з найобширніших колекцій сучасного мистецтва того часу. У 1932 р. один із засновників Музею сучасного мистецтва в Нью-Йорку Пол Сакс (Paul J. Sachs) під час відвідин Фольквангу назвав його "найкрасивішим музеєм у світі".

У 1937 р., через чотири роки після приходу до влади Гітлера, предмети колекції музею було віднесено до "дегенеративного мистецтва". Більше 1400 експонатів конфіскували. Велика частина з них була пізніше розпродана на аукціонах і потрапила до приватних колекцій по всьому світу.

На виставці, що відкривається, представлено близько 350 робіт. Це картини і скульптури, що належать як до сучасності, так і до стародавніх часів.

Куратор виставки Уве Шнііде (Uwe M. Schneede), який в 1991–2006 рр. обіймав посаду директора Гамбурзького кунстхалле, відзначив історичну важливість проекту. За його словами, виставка дозволить зрозуміти, як проходило виокремлення сучасного мистецтва в окремий напрям, а також відповісти на питання, чи можливе злиття такого відособленого напрямку, як європейський авангард, з іншими світовими культурами. 20.03.2010, <http://www.lenta.ru>. Виставка "найкрасивіший музей в світі". Фото з сайту dasschoenstemuseumderwelt.de

Підготували І. Дивний та В. Чешко